

Dabi-Farkas Rita

„Látható csönd...”

L. Ritók Nóra székesfehérvári kiállításának megnyitója

Ritmusok, idézetek, a valóság és az álom határán

Egy társadalmi felelősséget, társadalomjavítást vállaló ember – de sokszor azt gondolom, emberfeletti erővel bíró teremtmény –, a hétköznapi valóságát, megéléseit, befogadott tényeit és információit, a tudatalatti bekapcsolásával feldolgozza, kiengedi. Engedi, hogy újra rendeződjenek. Papírra kerüljenek.

Nő, aki az intuíció eszköztárát is használó művész. És ismét nő, aki hisz az erejében, aki tudja használni az erejét, aki ember, aki saját energiáján kívül az összefogás erejének hálójával tart meg másokat. Tanít másokat. Tanít másokat önmaguk erejére. Önmaguk tudásának, tehetségének, másokat és önmagukat felemelő erejére.

Egy erős ember, emberfeletti erővel bíró nő, aki képes arra, hogy társadalmi mintát adjon olyan területeken, ahol nincs minta. Akinek van ereje ahhoz, hogy elbírja a követők terhét.

Egy ember, aki önálló, szabad embereket akar a társadalomba.

Tudod mi a valóság, de a lélek szárnyal és tudja, hogy ugyanott van egy másik valóság is: mint párhuzamos dimenziók. Mintha a dolgoknak, történeseknek két élete lenne. Egy, amit látunk, tudunk, megélünk, és egy másik, amiben hiszünk, hogy úgy is lehetne. Azt a valóságot, amit még nem fizikai valójában észlelünk, meg tudjuk idézni, meg tudjuk teremteni, ha van elég erőnk, hitünk, teremtőképességünk, a jobbátétel felé való töretlen vágyunk és haladásunk. Azt is elérhetjük, hogy mások is higgyék, mások is vágyják, mások is benne legyenek. Többen együtt teremtjük meg végül. De kell a rendíthetetlen vizionárius, aki a remény ellenére is remél. Aki ösztönből tudja, hogy lehetséges.

Nem az ész támogatja, nem kell előre tárgyi bizonyíték, elég a remény rítusa, a jobba vetett hit ereje.

érzés – érzés – érzés – belső kép –
belső kép – hit – hit – hit – tettvágy –
tettvágy – erő – erő – erő – erő –
hitelesség

Mindig megjelenik, előtűnik a lap fehérre. Tabula rasa – a tiszta lap, minden előzetes történetstől mentes alap, ami valamilyen anyagiassággal, formákkal, színekkel, üzenetekkel töltődik, fejlődik.

Nóra képei olyanok, mintha nem egy véges, álló, örökre befejezett kompozíciót mutatnának, hanem mintha ezeken a grafikákon minden folyamatosan fejlődne, változna, épülne. Ezek a rajzok pulzálnak, lélegeznek, élnek. Élő organizmusok. Életjelenségeket mutatnak, a földi életünkben vett mintákat, részleteket. Természeti-emberi-társadalmi-geometrikus rendszerek. Épülnek, alakulnak, hatnak egymásra.

Borostyán – falu – Told – lepkék – generációs szegénység – napraforgó – tanoda – páva – gyermek – Szuno – lyukas cipő – kiállítás – rajzverseny – 25 év

Itt minden kapcsolatban van mindennel. A megélt hétköznapiak és a sematizált, komponált valóság egyikből a másikba tűnik, áthatják egymást. Az alkotás gyógyít és teremti. Feldolgoz és inspirációt ad a megoldásra. Az alkotás kikapcsol, emberré tesz. Felkavar, beindít, felláztat, kiolt.

A rajzoknak sokszor van egy, máskor több középpontja. A középpont szükséges. Erőt ad, és viszonyítási pontként is használható. A középpont a köldök, amiből az élet a tápanyagot kapja. Az alkotás a belső feszültségét, energiáját. Az ember az erőközpontot, amihez tartozni vágyhat, amitől elszakadni vágyhat. A színek, árnyalatok finomak. Leheletnyi, érzékeny különbségek vélhetőek egy-egy színárnyalat között. Kimunkáltsága sokszor a gobelinek misztikusan érzékeny színskáláját idézi. Előtűnik a színek végtelen palettájához való alázat.

*„És akarok még sok másszínű tintát,
bronzot, ezüstöt, zöldet, aranyat,
és kellene még sok száz és ezer
és kellene még aztán millió:
tréfás-lila, bor-színű, néma-szürke,
szemérmes, szerelmes, rikító,
és kellene szomorú-viola
és téglabarna és kék is, de halvány,
akár a színes kapuablak árnya
augusztusi délkor a kapualján.”*

Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom (részlet)

Mélyebb és magasabb hangok, akkordok. Akkordok, amelyek három vagy több egyidejűleg megszólaltatott hangot hallatnak. A képek mint akkordok működnek, ahol zenei harmóniák, életharmóniák alapját adják, a többféle ritmusú vizualitás egyidejű megszólalásaként. A képek hangulatokat adnak át, ahogyan az akkordok szerepe érvényesül a dalok hangulatának kialakításában.

Szférák keverednek vizuálisan, tartalmilag és üzenetekben, asszociációkban. Szférák zenéi szólalnak meg a képeken. Hangulati állapotok, töredékek, szegmensek. Sokat idéznek, bevonnak, álmokba és valóságokba visznek. Felszabadítanak, fájnak, nyomasztanak, boldogítanak. A címek segítenek abban, hogy merre irányít a kép, de a saját élmény és Nóra élményeinek ismerete kiegészíti a képeket. A néző be lett vonva. A néző lát, elmerül, gondolkodik, kiegészít, hall.

Nóra szekvenciákkal is dolgozik. Egy-egy részlet akár többször ismétlődik kisebb változtatásokkal. A komponálás, a látható ritmusok, a vizuális elemek szekvenciái szemünkkel érzékelhetők, de belső hallásunkban ritmusként hallhatók. A regiszterek töretlenül fordulnak át egymásba.

Az a társadalmi felelősségvállalás, ami Nóra szerepeiben megvalósul, emberfeletti. A legnehezebb területekkel dolgozik, megoldhatatlannak látszó problémákat vállal fel. Új módszertanokat valósított meg és hozott a vízióból a valóságba. Ehhez egészséges emberre volt szükség. Ehhez teljes emberre volt szükség. Ehhez alkotó emberre

volt szükség. Nem vagyok gyakran templomba járó ember, de azt érzem mindig, hogy rajta áldás van. Amikor mellette állsz, nem akárki mellett állsz. Egy igazán nagy ember van velünk, aki a teremtés képességét sokféleképpen megkapta. Vizionárius társadalomjobbító. Vizionárius vezető. Vizionárius alkotó -, akinek van ereje élni a reá bízott tehetségekkel.

Jól látható minden, amit tett, tesz.

Látható csöndben vagyunk most.

És ha mindarra gondolok, amit Nóra és kollégái tettek, tesznek, és ha ezekre a zenélő, mesélő, ritmusokkal és valóság-szegmensekkel teli grafikákra nézek, akkor a csönd egy másik, zsizsegő, szférákat át-lépő formája jut eszembe, és hallatszik a fülemben, a gyomromban, a szívemben, ahogy Mészöly Miklós megfogalmazta, mindez olyan, mint:

„Mikor a némaság minden regisztere szól.”

